Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2026/3921

2026 9 1

TARYBOS REKOMENDACIJA

2026 m. liepos 10 d.

dėl Graikijos ekonominės, socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos

(C/2026/3921)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 3 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo ([2]), ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) Reglamente (ES) 2024/1263 nurodyti ekonomikos valdymo sistemos tikslai – skatinti užtikrinti patikimus bei tvarius viešuosius finansus, tvarų ir įtraukų ekonomikos augimą ir atsparumą pasitelkiant reformas bei investicijas ir neleisti susidaryti perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Reglamente nustatyta, kad Taryba ir Komisija, vadovaudamosi Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) nustatytais tikslais ir reikalavimais, Europos semestro kontekste vykdo daugiašalę priežiūrą. Europos semestro veikla apima visų pirma konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų rengimą ir įgyvendinimo priežiūrą;

(2) 2025 m. lapkričio 25 d. Komisija priėmė nuomonę dėl Graikijos 2026 m. biudžeto plano projekto. Tą pačią dieną Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė 2026 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Graikija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos, rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl žmogiškojo kapitalo Europos Sąjungoje ir pasiūlymą dėl 2026 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Taryba rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos ([3]) priėmė 2026 m. balandžio 21 d., o bendrą užimtumo ataskaitą ir rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo – 2026 m. kovo 9 d.;

([1]) 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo (OL L 306, 2011 11 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([3]) OL C, C/2026/2434, 2026 4 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) 2025 m. sausio 29 d. Komisija paskelbė konkurencingumo kelrodį – strateginę programą, kuria siekiama per ateinančius penkerius metus padidinti Sąjungos konkurencingumą pasaulyje. Kaip esminiai tvaraus ekonomikos augimo ramsčiai, joje nustatytos trys būtinos transformacijos: inovacijos; priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas ir konkurencingumo užtikrinimas; saugumas. Nuo tada, kai buvo paskelbtas konkurencingumo kelrodis, juo remtasi vykdant Europos semestro darbą, užtikrinant, kad valstybių narių ekonominė politika derėtų su ES strateginiais tikslais ir būtų laikomasi vienodo požiūrio į ekonomikos valdymą, kuriuo visoje Sąjungoje skatinamas tvarus augimas, inovacijos ir atsparumas;

(4) 2026 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau vykdomas tuo pat metu įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) ([4]) galutinį etapą. Per pastaruosius kelerius metus įgyvendinant Europos semestro politikos prioritetus itin svarbūs buvo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo (EGAD) planai kartu su sanglaudos politikos finansavimu, nes buvo reikalaujama, kad šiais planais būtų veiksmingai sprendžiami visi per pastaruosius ciklus atitinkamose konkrečioms šalims pateiktose rekomendacijose nustatyti uždaviniai arba didelė jų dalis, o pagal Europos sanglaudos politiką finansuojamomis programomis – atsižvelgiama į konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas. Artėjant EGADP įgyvendinimo laikotarpio pabaigai, tebėra labai svarbu tęsti pagal EGADP remiamas ir įgyvendinamas reformas, be kita ko, užtikrinti EGAD plano ir būsimų NRP planų suderinamumą ir tęstinumą;

(5) 2026 m. birželio 3 d. Komisija paskelbė 2026 m. Graikijai skirtą šalies ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant jai skirtas 2025 m. rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina EGAD planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodyti Graikijai kylantys aktualiausi uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo bei socialinės atskirties mažinimo srityse, taip pat pažanga siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

(6) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Graikijos apžvalgą. 2026 m. gegužės 20 d. paskelbtos pagrindinės Komisijos tarnybų to reglamento tikslais atlikto Graikijos makroekonominio pažeidžiamumo vertinimo išvados ([5]). 2026 m. birželio 3 d. Komisija padarė išvadą, kad Graikijoje nebėra makroekonominio disbalanso. Visų pirma, per kelerius pastaruosius metus dėl stabilaus BVP augimo sumažėjo su valdžios sektoriaus ir išorės skola susijęs pažeidžiamumas, o prie valdžios sektoriaus skolos sumažėjimo dar labiau prisidėjo biudžeto perteklius; pagerėjo bankų balansai; einamosios sąskaitos deficitas tebėra didelis, tačiau jo palankus finansavimas mažina išorės tvarumo riziką. Graikija įgyvendino atitinkamas reformas, kad sumažintų savo ilgalaikį pažeidžiamumą. Nors tebėra didelis, valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP toliau mažėjo dėl apdairios fiskalinės politikos ir BVP augimo, kuris taip pat prisidėjo prie neigiamos grynosios tarptautinių investicijų pozicijos pagerėjimo. Numatoma, kad tiek valdžios sektoriaus skola, tiek išorės skola toliau mažės. Einamosios sąskaitos deficitas tebėra didelis ir nesitikima, kad šiais metais pagerės, bet didelę jo dalį turėtų padengti ES finansavimas ir privatus finansavimas, nesusijęs su skolos susidarymu. Padėtis darbo rinkoje pagerėjo, o nedarbo lygis toliau mažėjo ir pasiekė žemiausią lygį nuo 2009 m. Pastaraisiais metais bankai susitvarkė balansus. Ne bankų sektoriaus valdymo įmonių turimų neveiksnių paskolų pertvarkymas tebėra lėtas. Bendra politikos pažanga buvo didelė ir buvo sprendžiamos pagrindinės pažeidžiamumo problemos, o vyriausybė ėmėsi įvairių priemonių verslo aplinkai, darbo rinkai ir mokesčių administravimui gerinti. Žvelgiant į ateitį, laikantis patikimos fiskalinės politikos būtų galima toliau mažinti valdžios sektoriaus skolą ir, nors tebėra struktūrinių problemų, susijusių su darbo našumu, Europos semestras suteiks pagrindą struktūrinių reformų pažangai stebėti;

(7) 2025 m. sausio 21 d. Taryba, remdamasi Komisijos vertinimu ir rekomendacija, priėmė Rekomendaciją, kuria pritariama Graikijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui ([6]). Planas apima 2025–2028 m. laikotarpį, o jame pateikiamas fiskalinis koregavimas paskirstytas per ketverius metus. Taryba rekomendavo tokį didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą: 3,7 % 2025 m., 3,6 % 2026 m., 3,1 % 2027 m. ir 3,0 % 2028 m.; tai atitinka didžiausią bendrą augimo tempą, apskaičiuotą atsižvelgiant į 2023 bazinius metus, t. y. 6,5 % 2025 m., 10,3 % 2026 m., 13,7 % 2027 m. ir 17,1 % 2028 m.;

([4]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė, (OL L 57, 2021 2 18, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) SWD(2026) 137 *final*.

([6]) 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendacija, kuria pritariama Graikijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui, (OL C, C/2025/661, 2025 2 10 d., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

(8) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija paragino valstybes nares prašyti koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas ([7]); 2025 m. kovo 6 d. šį pasiūlymą palankiai įvertino Europos Vadovų Taryba. Gavusi Graikijos prašymą, 2025 m. liepos 8 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria Graikijai leidžiama nukrypti nuo rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ([8]). Nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos taikymo laikotarpiu (2025–2028 m.) Graikijai leidžiama peržiūrėti valdžios sektoriaus išlaidų prioritetus arba padidinti valdžios sektoriaus pajamas, kad nuolatiniu pagrindu nustatytos didesnės gynybos išlaidos nekeltų pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu;

(9) 2026 m. balandžio 30 d. Graikija pateikė 2026 m. metinę pažangos ataskaitą ([9]) dėl rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo laikymosi ir dėl reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius uždavinius, nustatytus šaliai skirtose Europos semestro rekomendacijose, įgyvendinimo. Metinė pažangos ataskaita taip pat atspindi pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį du kartus per metus Graikijos teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(10) 2025 m. realiojo BVP augimas buvo 2,1 %, o infliacija pagal SVKI – 2,9 %. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realusis BVP augs 1,8 % 2026 m. ir 1,6 % 2027 m., o infliacija pagal SVKI bus 3,7 % 2026 m. ir 2,4 % 2027 m.;

(11) remiantis Eurostato pateiktais duomenimis ([10]), Graikijos valdžios sektoriaus perteklius padidėjo nuo 1,3 % BVP 2024 m. iki 1,7 % BVP 2025 m., o jos pirminis perteklius 2025 m. padidėjo nuo 4,8 % BVP iki 4,9 % BVP. Pertekliaus padidėjimas 2025 m. daugiausia atspindi mažesnes palūkanų išlaidas ir apribotas einamąsias išlaidas, taip pat didesnes pajamas iš PVM, nepaisant įgyvendintų skatinamųjų priemonių (0,6 % BVP), be kita ko, socialinio draudimo įmokų sumažinimo, padidėjusio viešojo sektoriaus darbo užmokesčio ir namų ūkiams skirtos tikslinės paramos. Remiantis iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, prognozėje numatoma, kad 2026 m. perteklius sudarys 0,8 % BVP, o 2027 m. – 0,6 % BVP. Pertekliaus sumažėjimas 2026 m. daugiausia atspindi mokesčių (gyventojų pajamų mokesčio, nekilnojamojo turto mokesčio ir PVM) sumažinimo, pensijų ir viešojo sektoriaus darbo užmokesčio padidinimo, taip pat didesnių gynybos išlaidų ir laikinų energijos paramos priemonių poveikį. Tolesnis pertekliaus sumažėjimas 2027 m. daugiausia atspindi 2026 m. skatinamųjų fiskalinių priemonių paketo poveikį per visus metus, tolesnį socialinio draudimo įmokų mažinimą ir papildomą viešojo sektoriaus darbo užmokesčio didinimą;

(12) remiantis Komisijos įverčiais, 2025 m. fiskalinės politikos kryptis ([11]), apimanti tiek nacionalinėmis, tiek ES lėšomis finansuojamas išlaidas, buvo skatinamoji ir atitiko 0,8 % BVP. Numatoma, kad 2026 m. ji bus skatinamoji (2,8 % BVP), o 2027 m. – stabdomoji (1,5 % BVP);

([7]) Komisijos komunikatas „Atsižvelgimas į gynybos išlaidų padidinimą Stabilumo ir augimo pakte“, Briuselis, 2025 3 19, C (2025) 2000 final.

([8]) 2025 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija, kuria Graikijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) (OL C, C/2025/3965, 2025 8 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([9]) 2026 m. metinės pažangos ataskaitos pateikiamos adresu https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Eurostato euro rodikliai, 2026 4 22.

([11]) Fiskalinės politikos kryptis apibrėžiama kaip pagrindinės valdžios sektoriaus biudžeto būklės metinio pokyčio matas. Ja siekiama įvertinti ekonominę paskatą, kurią lemia tiek nacionalinėmis, tiek ES biudžeto lėšomis finansuojama fiskalinė politika. Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip i) vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo ir ii) pirminių išlaidų, atėmus diskrecines pajamų priemones, bet įskaitant išlaidas, finansuojamas teikiant negrąžintiną paramą (dotacijas) iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų ir kitų Sąjungos fondų, pokyčio skirtumas.

(13) remiantis Eurostato pateiktais duomenimis ([12]), Graikijos valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 154,2 % BVP 2024 m. pabaigoje iki 146,1 % BVP 2025 m. pabaigoje. Skolos santykio sumažėjimas 2025 m. daugiausia buvo susijęs su nominaliojo BVP augimu ir biudžeto pertekliumi. Remiantis iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, prognozėje numatoma, kad skolos santykis su BVP iki 2026 m. pabaigos sumažės iki 140,7 %, o iki 2027 m. pabaigos – dar iki 134,4 %;

(14) remiantis Eurostato duomenimis ([13]), bendros valdžios sektoriaus gynybos išlaidos Graikijoje 2025 m. sudarė 2,4 % BVP, t. y. 0,2 procentinio punkto BVP daugiau nei 2024 baziniais metais. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2026 m. jos sudarys 2,6 % BVP, t. y. 0,4 procentinio punkto BVP daugiau nei 2024 m. ([14]);

(15) Sąjungai ir toliau kyla energijos tiekimo sutrikimų ir padidėjusio kainų nepastovumo rizika, kurią dar labiau didina geopolitinė įtampa, daranti poveikį pasaulinėms naftos ir dujų rinkoms. Per 2022–2023 m. energetikos krizę įgyta patirtis parodė, kad plataus masto ir netikslinės priemonės lemia didelius fiskalinius kaštus ir yra socialiai ir ekonomiškai neefektyvios. Nuo karo Artimuosiuose Rytuose pradžios 2026 m. vasario mėn. Graikija ėmėsi fiskalinės politikos priemonių, kad sušvelnintų didelių energijos kainų poveikį namų ūkiams ir įmonėms ([15]). Tai, be kita ko, yra socialinių pervedimų ir kainų palaikymo priemonių derinys, visų pirma netikslinė dyzelino subsidija (0,16 EUR už litrą) ir tikslinė kuro kortelė, kuria 2026 m. balandžio – gegužės mėn. suteikta po 50–60 EUR vienai transporto priemonei, taip pat tikslinė trąšų subsidija ūkininkams, padengsianti 15 % žemės ūkio sektoriaus išlaidų 2026 m. balandžio – rugpjūčio mėn. laikotarpiu. Papildoma parama apima vienkartinį tikslinį pervedimą vaikų turinčioms šeimoms (150 EUR vienam vaikui) ir kompensaciją keltų operatoriams, siekiant suvaldyti transporto išlaidas. Komisijos 2026 m. pavasario prognozėje numatoma, kad šių priemonių fiskaliniai kaštai 2026 m. sudarys 0,2 % BVP. Remiantis Komisijos įverčiais, jei šios priemonės liktų galioti iki 2026 m. pabaigos, jų fiskaliniai kaštai 2026 m. sudarytų 0,6 % BVP;

(16) remiantis Komisijos skaičiavimais, grynosios išlaidos Graikijoje 2025 m. išaugo 3,0 %, o 2024 ir 2025 m. iš viso – 2,8 %. 2025 m. grynųjų išlaidų augimas nesiekia rekomenduojamo didžiausio augimo. Vertinant 2024 ir 2025 m. kartu, bendras grynųjų išlaidų augimo tempas taip pat nesiekia rekomenduojamo didžiausio augimo tempo;

(17) remiantis Komisijos skaičiavimais numatoma, kad grynosios išlaidos Graikijoje 2026 m. išaugs 7,3 %, o 2024, 2025 ir 2026 m. iš viso – 10,4 %. Numatomas 2026 m. grynųjų išlaidų augimas viršija rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas metinis nuokrypis sudaro 1,5 % BVP. Vertinant 2024, 2025 ir 2026 m. kartu, numatomas bendras grynųjų išlaidų augimo tempas taip pat viršija rekomenduojamą didžiausią augimo tempą ir atitinkamas bendras nuokrypis sudaro 0,2 % BVP. Tačiau numatomas nuokrypis, remiantis dabartinėmis gynybos išlaidų projekcijomis, neviršija lankstumo pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą ribų;

(18) mokesčių ir muitinės administracijos centralizavimas ir skaitmenizacija buvo labai svarbūs gerinant mokestinių prievolių vykdymą, diegiant skaitmenines priemones ir stiprinant atitikties sistemas, be kita ko, pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, o tai padėjo gerokai sumažinti PVM surinkimo atotrūkį. Siekiant išlaikyti šią pažangą, labai svarbu ir toliau investuoti, be kita ko, į IT sistemas, kuriamas naudojantis EGADP parama, skiriant pakankamai išteklių sistemų techninei priežiūrai ir vidaus pajėgumams. Be to, mokesčių sistemai vis dar labai būdingos mokesčių išlaidos (1 236 atvejai 2025 m.), darančios reikšmingą poveikį biudžetui, todėl mokesčių sistema tampa sudėtingesnė ir mažėja pajamų efektyvumas. Sistemingas mokesčių išlaidų vertinimas būtų pagrindinis elementas mokesčių išlaidoms racionalizuoti, taip padidinant bendrą mokesčių sistemos skaidrumą ir padedant užtikrinti fiskalinį tvarumą. Taip pat reikia dėti daugiau pastangų, susijusių su muitinės administracija. Nors dėl vykstančio muitinės administracijos centralizavimo padidėjo muitinės pajamos (nepaisant to, kad bendras importas sumažėjo), vykdymo užtikrinimas ir pajamų surinkimas dar labiau pagerėtų užbaigus patikrinimų centralizavimo procesą, sustiprinus veiklos pajėgumus ir išplėtus infrastruktūrą pagrindiniuose įvežimo punktuose, įskaitant Pirėjo uostą;

([12]) Eurostato euro rodikliai, 2026 4 22.
([13]) Eurostatas, valdžios sektoriaus išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikatorių (COFOG).
([14]) NATO gynybos išlaidų apibrėžtis skiriasi nuo valstybės funkcijų klasifikatoriaus (COFOG) gynybos išlaidų apibrėžties. Be to, galėtų būti skirtumų dėl išlaidų, ypač karinės įrangos išlaidų, įrašymo į sąskaitas laiko, nes NATO ataskaitose nesilaikoma nacionalinių sąskaitų taisyklių, reglamentuojančių įrašymo į sąskaitas laiką.
([15]) Tai atspindi padėtį iki galutinio Komisijos 2026 m. pavasario prognozės parengimo termino (2026 m. gegužės 4 d.).

(19) Graikija ir toliau vykdė veiksmus viešojo administravimo procesams modernizuoti. Atlikus reikšmingą koregavimą po 2010 m., viešosios administracijos dydis ir sąnaudos maždaug suvienodinti su ES vidurkiu. Graikijos viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidos 2025 m. iš esmės išliko stabilios ir sudarė 10,2 % BVP, t. y. šiek tiek mažiau negu ES vidurkis (10,3 % BVP). Siekiant išlaikyti tokią padėtį, labai svarbu toliau taikyti vienodą darbo užmokesčio dydžių sistemą, kartu išlaikant dabartinį darbuotojų, be kita ko, laikinųjų, skaičių. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos viešojo administravimo veiksmingumo didinimo priemonės, įskaitant 2023 m. priimtą daugiapakopio valdymo sistemą, kuri turėtų pagerinti centrinių, regioninių ir vietos administracijų veiklos koordinavimą, pavyzdžiui, vandens išteklių valdymo ir civilinės saugos srityse. Tikimasi, kad Graikija pradės taikyti valdymo sistemą, kai priims kodifikuotą įstatymą, kuriuo visos regionų ir vietos administravimo institucijų pareigos bus sujungtos į vieną teisinę sistemą, kuri, kaip tikimasi, bus įdiegta 2026 m.;

(20) padaryta pažanga mažinant neveiksnių paskolų kiekį bankų balansuose, tačiau likusių neveiksnių paskolų, kurias šiuo metu daugiausia valdo kredito administratoriai, pertvarkymas vyksta lėtai. Dėl teisminių kliūčių, pavyzdžiui, ilgos teisminio ginčų prieš aukcionus ir po jų sprendimo trukmės, trečiųjų šalių susidomėjimas yra mažas, o aukcionai vykdomi nesėkmingai, todėl uždelsiamas užtikrinimo priemonių realizavimas. Dėl minėtų likvidavimo procedūrų vėlavimų ir su tuo susijusio potencialių pirkėjų atgrasymo nuo dalyvavimo aukcionuose mažėja bendras skolų pertvarkymo sistemos efektyvumas ir faktinė turto objektų pasiūla. Dėl delsimo taip pat gilėja būsto įperkamumo krizė, nes dėl daugelio neužimtų būstų vykdomos skolų išieškojimo procedūros. Neseniai priimtomis procedūrinėmis priemonėmis siekiama spręsti pirmiau minėtas problemas, paspartinant ginčų prieš aukcionus ir po jų sprendimo procesus, pvz., i) supaprastinant procedūras, ii) įgyvendinant priemones, kuriomis siekiama išvengti neproporcingos su vykdymo užtikrinimu susijusio bylinėjimosi koncentracijos didmiesčių zonose, ir iii) sukuriant skaitmeninę platformą, kad būtų galima pasiekti įtikinamos pažangos paankstinant tolimus posėdžių terminus; tačiau šių priemonių veiksmingumo dar negalima nustatyti;

(21) kad būtų užtikrinta plataus masto atsakomybė už sėkmingą Sąjungos finansavimo priemonių įgyvendinimą, be kita ko, Europos semestro kontekste, itin svarbus tebėra sistemingas, prasmingas ir savalaikis vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(22) sanglaudos politikos programų, apimančių paramą iš Europos regioninės plėtros fondo (ERPF), Teisingos pertvarkos fondo (TPF), Europos socialinio fondo + (ESF+) ir Sanglaudos fondo, įgyvendinimas Graikijoje tiek pagal projektų atranką, tiek pagal mokėjimus vyksta sparčiau nei vidutiniškai ES. Svarbu išlaikyti dabartinį pagreitį, kartu kuo labiau didinant investicijų poveikį vietoje. Graikija jau imasi veiksmų pagal savo sanglaudos politikos programas, kad padidintų konkurencingumą ir augimą. Vis dėlto gali reikėti daugiau dėmesio įgyvendinimui skirti kai kuriose srityse, be kita ko, susijusiose su inovacijomis, atliekų tvarkymu, viešuoju miesto transportu, geležinkeliais ir vietos poreikiais grindžiamomis priemonėmis, kad būtų išsaugotas žmogiškasis kapitalas už sostinės regiono ribų ir sprendžiama demografinio nuosmukio mažiau išsivysčiusiuose regionuose problema. Labai svarbu užtikrinti, kad naujos investicijos, kurias Graikija nustatė atlikdama sanglaudos politikos fondų laikotarpio vidurio peržiūrą, visų pirma investicijos, susijusios su penkiais Laikotarpio vidurio peržiūros reglamente ([16]) nustatytais prioritetais, būtų vykdomos greitai ir veiksmingai;

(23) Graikijai kyla tam tikrų iššūkių, susijusių su reglamentavimo našta, kliūtimis patekti į produktų ir paslaugų rinkas, mokslinių tyrimų politikos fragmentacija, ilgais teismo procesais ir neapibrėžtumu dėl to, kad nėra planų, kuriuose būtų apibrėžtas žemės naudojimas, nors kai kuriose iš šių sričių pastaruoju metu imtasi politikos priemonių;

([16]) 2025 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2025/1914, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1058 ir (ES) 2021/1056, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis strateginiams uždaviniams spręsti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą.

(24) Graikija patobulino reglamentavimo sistemą ir įdiegė skaitmenines priemones, kad supaprastintų įmonių sąveiką su valstybe, pavyzdžiui, supaprastino ir skaitmenizavo įmonių steigimo ir veiklos vykdymo licencijavimo procesą. Tačiau, kaip matyti iš Europos investicijų banko atliktų apklausų, Graikijos įmonės vis dar mano, kad reikalaujamas verslo taisyklių laikymasis yra didelis iššūkis norint investuoti. Aplinkosaugos leidimų išdavimo procese vis dar dalyvauja daug tarnybų ir dedamos pastangos patvirtinimo terminams sutrumpinti. Viena iš priežasčių yra ta, kad reglamentavimo sistema dar nebaigta kurti, nes dar nėra priimti visi antrinės teisės aktai, kuriais būtų užtikrinta, kad neesminių pakeitimų atvejais leidimų išdavimo procesas būtų paprastesnis. Paspartinti aplinkosaugos leidimų išdavimą taip pat padėtų pakankami pajėgumai ir ištisinė elektroninio aplinkos registro ir susijusių leidimų išdavimo procesų skaitmenizacija visoms susijusioms tarnyboms. Be to, koncesijos sutarčių dėl jūros kranto teisinis pagrindas yra pasenęs, todėl trukdo investuoti į esamą ir naują infrastruktūrą. Visų pirma, atsižvelgiant į labai sudėtingus saugos ir aplinkos apsaugos reikalavimus, atskira teisinė sistema būtų naudinga infrastruktūrai, susijusiai su pramonine, gavybos ir kita pagalbine veikla. Apskritai patikimi reglamentavimo poveikio vertinimai būtų viena iš pagrindinių priemonių, kurias taikant būtų galima nustatyti ir šalinti nepagrįstą reglamentavimo naštą. Tikimasi, kad privačiajam sektoriui, įskaitant ūkininkus, tenkanti administracinė našta sumažės užbaigus kadastro kartografavimą ir jį integravus į viešojo ir mokesčių administravimo pagrindinę informacinę sistemą;

(25) specialistų, visų pirma teisininkų, architektų, statybos inžinierių ir apskaitininkų, paslaugoms taikomos griežtos taisyklės, darančios poveikį paslaugų teikimui šalies viduje ir tarpvalstybiniu mastu, (įskaitant patekimo į rinką reikalavimus; daugiadalykės praktikos ir reklamos apribojimus; teritorinius apribojimus ir kai kuriais atvejais fiksuotų įkainių sąrašus). Šių specialistų paslaugų įmonių pasitraukimo rodiklis taip pat yra mažas. Be to, išlieka ES vidaus prekybai taikomi reguliavimo apribojimai, visų pirma kalbant apie patekimo į mažmeninės prekybos rinką, skirstymo į zonas ir licencijų išdavimo reikalavimus. Farmacijos sektoriuje ir toliau taikomos griežtos įsisteigimo taisyklės, įskaitant apribojimus dėl gyventojų skaičiaus ir geografijos. Konkretiems sektoriams taikomos įsisteigimo taisyklės transporto ir telekomunikacijų sektoriuose taip pat yra griežtesnės nei visoje ES. Bendrosios rinkos kontekste užsienio investuotojų ir paslaugų teikėjų patekimo į rinką ir įsisteigimo išlaidos didėja dėl dažnų mokesčių taisyklių pakeitimų, didelių reikalavimų laikymosi išlaidų ir reguliavimo kliūčių. Šie suvaržymai ypač pastebimi specialistų paslaugų ir mažmeninės prekybos sektoriuose, taip pat transporto ir tinklų sektoriuose;

(26) mokslinių tyrimų politikos valdymas ir finansavimo šaltiniai tebėra fragmentiškai paskirstyti keliose Graikijos ministerijose ir viešuosiuose subjektuose, o šių įstaigų veiklos koordinavimas yra silpnas. Kalbant apie galimybes gauti finansavimą, rizikos kapitalo investicijos tebėra gerokai mažesnės už ES vidurkį, o vietos privačiojo akcinio kapitalo ir augimo rizikos kapitalo rinka nėra išvystyta. Tai rodo, kad naudojamasi valstybės remiamomis iniciatyvomis, o ne brandžiomis privačiomis rinkomis. Be to, nors galimybės gauti finansavimą pradiniame etape iš esmės atitinka galimybes kitose ES šalyse, startuoliams priartėjus prie ankstyvojo etapo arba augimo etapo finansavimo apribojimai neišnyksta. Be to, nors viešoji parama verslo moksliniams tyrimams ir plėtrai padidėjo, privačiojo sektoriaus išlaidos vis dar gerokai atsilieka nuo ES vidurkio. Žvelgiant į ateitį, tebėra labai svarbu stiprinti mokslinių tyrimų politikos valdymą ir užtikrinti ilgalaikį mokslinių tyrimų ir plėtros finansavimą. Graikijos įmonių finansinius suvaržymus dar labiau didina pavėluoti mokėjimai, visų pirma iš viešojo sektoriaus. MVĮ, kurioms atliekami pavėluoti viešųjų įstaigų mokėjimai, dalis gerokai viršija ES vidurkį (33 %, palyginti su 20 %);

(27) Graikijos inovacijų potencialą dar labiau riboja tai, kad įmonės, visų pirma MVĮ, vis dar menkai naudojasi skaitmeninėmis technologijomis. Nepaisant padarytos pažangos, MVĮ skaitmenizacijos rodiklis tebėra gerokai mažesnis už ES vidurkį (55,95 %, palyginti su 71,39 % 2025 m.). Apskritai įmonės taip pat atsilieka diegdamos svarbiausias skaitmenines technologijas, pavyzdžiui, dirbtinį intelektą (DI), debesijos kompiuteriją ir duomenų analizės priemones;

(28) Graikija toliau darė pažangą didindama teisingumo sistemos veiksmingumą ir efektyvumą: iš dalies pakeitė civilinio proceso kodeksą, siekdama pagerinti civilinių ir komercinių bylų nagrinėjimą pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose ir vykdymo užtikrinimo srityje, taip pat siekdama skaitmenizuoti teismo procesus, ir priėmė naują jurisdikcinę tvarką, susijusią su ginčais, kylančiais dėl viešųjų pirkimų procedūrų. Rengiamas alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmų kodeksas, kurio taikymo sritis bus išplėsta, kad apimtų ir su viešaisiais pirkimais susijusių ginčų sprendimo procesus, tačiau jis dar nepriimtas. Nors pastaruoju metu įdiegta keletas skaitmeninio teisingumo priemonių, informacinių technologijų integravimas į teismo procesus tebėra nepakankamas – jis vis dar vykdomas tik keliuose teismuose ir neapima visų darbo srautų. Civilinių, baudžiamųjų ir administracinių teismo procesų trukmė vis dar yra viena ilgiausių ES, todėl susikaupia daug neišnagrinėtų bylų, o tai ypač veikia sutartinių ir nuosavybės teisių užtikrinimą, vykdymo užtikrinimo procedūrų įgyvendinimą ir ginčų dėl viešųjų pirkimų sprendimą, nors dėl pastarojo meto reformų padaryta pažanga. Be to, yra galimybių toliau daryti pažangą peržiūrint teismų organizavimo teisinę sistemą ir teisėjų statusą;

(29) šiuo metu patvirtinti tik apie 20 % Graikijos teritorijos apimantys vietiniai miestų planai. Kadangi nėra aiškiai apibrėžtos žemės naudojimo tvarkos, atsirado neapibrėžtumas dėl leidžiamos ekonominės veiklos ir vyksta neoficialios statybos, o dėl to savo ruožtu susidaro netvarus spaudimas aplinkai ir infrastruktūrai. Graikija padarė didelę pažangą EGADP kontekste rengdama miestų planus, tačiau šią reformą reikia užbaigti, kad būtų galima paspartinti investicijas;

(30) nors, vertinant pagal bendrą elektros energijos gamybos apimtį, atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalis didėja, Graikija tebėra labai priklausoma nuo iškastinio kuro. Didmeninės elektros energijos kainos yra nepastovios (jos dar labiau didėja dėl geopolitinių pokyčių), o Graikijoje tai ypač akivaizdu dėl didelės priklausomybės nuo gamtinių dujų, naudojamų gaminant elektros energiją. Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytos kelios reformos ir investicijos, įskaitant kaupimo pajėgumų didinimą, kurios, kaip tikimasi, paspartins priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo procesą. Atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos pajėgumai gali būti toliau didinami įtraukiant jūros vėjo energiją, o zonų nustatymas yra labai svarbus žingsnis siekiant palengvinti jų plėtrą. Tačiau vertėtų imtis tolesnių veiksmų, kad būtų sumažinta Graikijos priklausomybė nuo iškastinio kuro ir sumažintos elektros energijos kainos – pavyzdžiui, skatinti paklausos atsaką ir paspartinti išmaniųjų skaitiklių diegimą, užbaigti salų tinklų sujungimą, sumažinti skirstomojo tinklo nuostolius ir šalinti veiksnius, prisidedančius prie didesnių elektros energijos sąnaudų galutiniams vartotojams;

(31) Graikija toliau teikia tam tikras subsidijas iškastiniam kurui, pavyzdžiui, pramoniniam naudojimui, kurioms nėra nustatytas išsamus laipsniško šių subsidijų panaikinimo iki 2030 m. tvarkaraštis. Visų pirma, pirmenybė galėtų būti teikiama tam, kad būtų laipsniškai panaikinamos subsidijos iškastiniam kurui, kuriomis nėra nei mažinamas energijos nepriteklius, nei padedama didinti energetinį saugumą ir kurios trukdo elektrifikacijos procesui ir nėra itin svarbios pramonės konkurencingumui. Graikijoje energijos mokesčiai ir toliau tam tikrais atvejais yra palankesni gamtinėms dujoms, o ne elektros energijai, o tai gali prisidėti siunčiant prieštaringą kainos signalą, atsižvelgiant į padidėjusią atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį, palyginti su visa pagaminama elektros energija. Galutinės iškastinio kuro energijos kainos yra mažesnės, palyginti su elektros energijos kainomis, o Graikija yra viena iš ES valstybių narių, kuriose elektros energijos ir dujų kainų santykis yra didžiausias. Be to, Graikija tebėra ES šalis, kurioje akcizai dyzelinui yra ypač maži, palyginti su benzinui taikomu akcizu, nors dyzelinas yra žalingesnis aplinkai. Todėl energijos mokesčių perkalibravimas kartu su laipsniška subsidijų iškastiniam kurui panaikinimu galėtų suteikti daugiau paskatų vykdyti elektrifikavimą. Galiausiai tikslingesnis pajamų šaltinių (pvz., ATLPS) naudojimas leistų skirti pakankamai išteklių pagrindinėms paramos schemoms (pvz., atsinaujinančiųjų energijos išteklių sąskaitai), taip pat toliau skatinti pramonės ir transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, o taip būtų dar labiau prisidedama prie sąžiningos ir įtraukios Graikijos žaliosios pertvarkos;

(32) nors Graikijos transporto priemonių parkas yra vienas seniausių ES, pastaraisiais metais jos miesto autobusų parkas buvo gerokai atnaujintas ir į jį įtraukta daug elektrinių autobusų. Graikijos transporto sektorius yra vienas iš šalies sektorių, kuriuose išmetama daugiausia CO_2. Graikijai būtų naudinga parengti išsamią strategiją, kuri apimtų, be kita ko, investicijų planą ir reformas ir kuria būtų skatinama mažinti transporto sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro plečiant elektrinių transporto priemonių naudojimą, be kita ko, gerinant miesto viešojo transporto pajėgumus ir kokybę. Be to, užbaigusi paskelbtus tarpregioninio susisiekimo ir miesto autobusų transporto paslaugų konkursus, Graikija sukurs saugesnę ir palankesnę aplinką, kad būtų skatinamas jos autobusų parko modernizavimas ir žalinimas. Teigiamą poveikį taip pat turėtų pagrindinių miestų autobusų terminalų modernizavimas įvairiarūšio transporto naudojimui skatinti. Be to, didelės ekonominės ir aplinkosauginės naudos atneštų Graikijos keleivinio laivyno, kurio daugiau kaip 80 % keleivinių laivų yra senesni nei 20 metų ir kuriam trūksta žaliųjų technologijų, atnaujinimas. Pagal Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą parengtas Graikijos keleivinio laivyno atnaujinimo pagrindinis planas, kuriuo galima vadovautis priimant politikos sprendimus dėl laivų modernizavimo, uostų infrastruktūros ir finansavimo;

(33) Graikija yra įsipareigojusi modernizuoti nacionalinę geležinkelių sistemą. Šiuo metu vykdoma EGADP lėšomis remiama geležinkelių reforma, kuria siekiama, kad Graikijos geležinkelių sektorius taptų saugesnis, efektyvesnis, labiau integruotas, modernus ir atitiktų klientų paklausą, daugiausia dėmesio skiriant infrastruktūros valdytojo pajėgumų ir investicijų didinimui. Siekiant remti šias pastangas, labai svarbu įdiegti Europos geležinkelių eismo valdymo sistemą ir stiprinti Graikijos geležinkelių reguliavimo institucijos veiklos pajėgumus, be kita ko, sprendžiant išteklių ribotumo problemą. Kurdama modernią ir efektyvią geležinkelių sistemą Graikija gali pasinaudoti tuo, kad užima strateginę vartų tarp Europos, rytinės Vidužemio jūros regiono dalies ir Juodosios jūros regiono padėtį, ir sukurti patikimą, konkurencingą ir aplinkos atžvilgiu tvarią transporto sistemą, kuria būtų prisidedama prie regioninės plėtros, sanglaudos, tarpvalstybinio susisiekimo ir ekonomikos augimo;

(34) Graikija yra ypač pažeidžiama dėl klimato kaitos ir susijusių ekstremalių meteorologinių reiškinių, pavyzdžiui, didelių sausrų, potvynių, gamtos gaisrų ir karščio bangų. Šie reiškiniai tampa vis dažnesni ir smarkesni, todėl būtini brangiai kainuojantys paveiktos infrastruktūros atstatymo darbai ir didelių miško ir žemės ūkio paskirties žemės plotų atkūrimo darbai. Šiuo metu Graikijai trūksta išsamios strategijos ir aiškaus atsakomybės, be kita ko, regionų ir vietos administravimo institucijų, paskirstymo, kad būtų galima planuoti ir įgyvendinti investicijas siekiant prisitaikyti prie klimato kaitos. Sukurdama daugiapakopio valdymo sistemą ir integruodama atsparumo klimato kaitai aspektus visais viešojo administravimo lygmenimis ir visuose pagrindiniuose sektoriuose (pvz., energetikos ir transporto), Graikija nustatytų palankesnę sistemą, kad būtų galima visoje šalyje, įskaitant pakrančių ir salų regionus, tvariai ir veiksmingai atlikti reikalingą pagrindinių investicijų į infrastruktūrą atsparumo klimato kaitai didinimo darbą. Todėl reikėtų teikti pirmenybę rizika grindžiamam planavimui ir sutelkti tinkamas viešąsias ir privačiąsias investicijas, visų pirma sektoriuose, kuriuose pažeidžiamumo dėl klimato kaitos problemos vis dar nepakankamai sprendžiamos, be kita ko, transporto ir nuo jūrinės veiklos priklausomuose sektoriuose, kuriems kyla didelė su klimatu susijusi rizika. Be to, Graikijai būtų naudinga laikytis struktūrinio požiūrio į nelaimių rizikos finansavimą ir imtis tolesnių politikos priemonių privačiojo draudimo aprėpčiai padidinti, visų pirma priimti ir įgyvendinti nacionalinę strategiją dėl privačiojo draudimo nuo gaivalinių nelaimių. Privataus draudimo aprėptis tebėra viena mažiausių ES, o skirtumai tarp Atikos regiono ir kitų regionų yra dideli, nepaisant per pastaruosius porą metų nustatytų priemonių, kurios turėtų turėti poveikį vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais;

(35) Graikija yra viena iš didžiausią vandens stygių patiriančių ES šalių, o daugiausia vandens išteklių, t. y. daugiau kaip 80 % viso suvartojamo vandens, suvartojama žemės ūkio sektoriuje. Šalies vandentieka patiria didelį spaudimą, o padėtį dar labiau blogina ilgai trunkančios sausros ir smarkios liūtys, be to, nėra tinkamos paviršinio ir lietaus vandens surinkimo ir laikymo sistemos, o pakartotinis išvalytų nuotekų naudojimas yra ribotas. Įgyvendindama nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą Graikija parengė naują nacionalinę vandens strategiją, skirtą efektyviai ir tausiai naudoti vandens išteklius, ir pradėjo bandomąją pagrindinių vandens paslaugų teikėjų reorganizavimo iniciatyvą. Šios strategijos įgyvendinimas kartu su investicijomis į tvarų vandens išteklių valdymą ir infrastruktūrą yra labai svarbus kuriant ir išlaikant atsparią infrastruktūrą ir skatinant efektyviai naudoti vandens išteklius. Atlikusi sanglaudos politikos laikotarpio vidurio peržiūrą Graikija padidino asignavimus su vandeniu susijusioms investicijoms. Iniciatyvos, kuriomis skatinamas žiedinis vandens išteklių valdymas ir paklausos valdymas, taip pat pastangos didinti visuomenės informuotumą apie tinkamai išvalytų nuotekų vertę ir saugą gali padėti sumažinti vandens trūkumą ir padidinti bendrą tvaraus vandens tiekimo valdymo efektyvumą;

(36) Graikija patiria sunkumų atliekų tvarkymo srityje. Nepaisant to, kad 2022 m. buvo įvestas sąvartyno mokestis ir dedamos pastangos diegti atliekų tvarkymo įrenginius, apie 80 % komunalinių atliekų vis dar šalinamos sąvartynuose. Tinkamų perdirbimo įrenginių trūkumas ir nedidelė pažanga didinant perdirbimo mastą, kuris tebėra tik 17,4 % (palyginti su 48 % ES), rodo, kad reikia visapusiškesnio ir labiau integruoto požiūrio į atliekų tvarkymą. Siekiant spręsti šias problemas, labai svarbu atnaujinti regioninius atliekų tvarkymo planus pagal Atliekų pagrindų direktyvos reikalavimus ir investuoti į kietųjų atliekų tvarkymo infrastruktūrą. Tai, be kita ko, būtų schemų „mokėk už tiek, kiek išmeti“ priėmimas, laiku vykdomas rūšiuojamojo surinkimo programų įgyvendinimo užtikrinimas ir regioninių kietųjų atliekų tvarkymo įstaigų pajėgumų stiprinimas, visų pirma tokiose vietovėse kaip salos, kuriose pajėgumų apribojimai dar labiau padidėja turizmo piko laikotarpiais. Ėmusis šių veiksmų, Graikija gali sumažinti priklausomybę nuo sąvartynų, padidinti perdirbimo mastą ir skatinti taikyti veiksmingesnę atliekų tvarkymo praktiką;

(37) bendri Graikijos užimtumo rodikliai pastaraisiais metais buvo geri, taigi atotrūkis nuo ES vidurkio sumažėjo. Tačiau dėl mažo moterų dalyvavimo darbo rinkoje rodiklio vyrų ir moterų užimtumo skirtumas yra beveik dvigubai didesnis už ES vidurkį. Nepaisant pagerėjimo, Graikijoje yra daug nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo (13,6 % 2025 m.), o pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, asmenims su negalia ar romams, ypač sunku patekti į darbo rinką. Dirbančių asmenų, ypač jaunimo, moterų ir pažeidžiamų grupių asmenų, skaičių ir darbo vietų kokybę galėtų padėti padidinti tolesnis skatinimas sudaryti lanksčias darbo sąlygas bei vaikų priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtojimas. Taip pat tebėra labai svarbu stiprinti aktyvią darbo rinkos politiką ir spręsti įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą geriau pritaikant švietimo ir mokymo sistemas darbo rinkos poreikiams ir gerinant suaugusiųjų mokymosi programų koordinavimą, veiksmingumą ir rezultatus. Nors įgyvendinamos strateginės programos ir kai kurios priemonės, didelei gyventojų daliai vis dar gresia skurdas, o socialinių pervedimų veiksmingumas yra mažesnis už ES vidurkį ir pastaraisiais metais gerokai sumažėjo. Nepatenkinti medicininės priežiūros poreikiai, menkas ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimas, didelės išlaidos būstui ir nepritekliaus lygis rodo, kad reikia tvirtos socialinės apsaugos sistemos ir tolesnių politikos veiksmų. Socialinių ir esminių paslaugų prieinamumas tebėra ribotas, o tai kenkia marginalizuotoms ir atokioms bendruomenėms;

(38) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir naudojantis kitais ES fondais, Graikijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su švietimu. Dalyvavimas ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros programose nuo trejų metų amžiaus iki pradinio privalomojo ugdymo pradžios tebėra menkas. 2019 m. duomenimis (t. y. naujausiais Eurostato turimais Graikijos duomenimis), šalis užėmė paskutinę vietą tarp ES valstybių narių pagal registracijos į tokias ugdymo įstaigas lygį, o pažangos stebėjimą apsunkina naujesnių duomenų trūkumas. Dalyvavimas jaunesniems vaikams skirtose ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros programose taip pat tebėra menkas. 2024 m. ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros įstaigas Graikijoje lankė 28,8 % jaunesnių nei trejų metų amžiaus vaikų (ES – 39,3 %). Šis rodiklis ypač žemas vaikų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, grupėje. Graikija raginama padidinti jaunesnių nei trejų metų amžiaus vaikų dalyvavimo lygį, kad iki 2030 m. būtų pasiektas persvarstytas Barselonos tikslas – 42,8 %;

(39) remiantis naujausiais 2022 m. EBPO tarptautinio moksleivių vertinimo programos duomenimis, didelė dalis Graikijos penkiolikmečių moksleivių nepasiekia minimalaus pagrindinių įgūdžių lygio. Nepakankamų mokymosi pasiekimų rodiklis yra vienas didžiausių ES ir nuo 2018 m. padidėjo visose socioekonominėse grupėse, o tai rodo, kad esama struktūrinių švietimo sistemos kokybės ir teisingumo problemų. Šios problemos, kurios daro neigiamą poveikį Graikijos švietimo rezultatams, gali būti siejamos su ribotu švietimo politikos finansavimu, nepakankamu mokyklų savarankiškumu, pasenusiais moksleivių vertinimo metodais ir sunkumais įgyvendinant kompetencija grindžiamus mokymo metodus ir specifinius mokymo metodus dirbant su moksleiviais su negalia ir specialiųjų poreikių turinčiais moksleiviais. Mokytojų tęstinio profesinio tobulėjimo galimybės tebėra ribotos, o tai kartu su nepakankama mokytojų vertinimo kultūra dar labiau kenkia švietimo kokybei;

(40) 2022 m. suaugusiųjų dalyvavimo mokymuose rodiklis sudarė 16,6 %, o tai yra daug mažiau nei ES vidurkis ir gerokai atsiliekama nuo Graikijos 2030 m. 40 % tikslo. Kadangi įgūdžių prognozavimo mechanizmai nėra pakankamai veiksmingi, nepaisant pastaruoju metu stebimo tam tikro pagerėjimo, išlieka įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis. Prasti profesinio rengimo ir mokymo sistemos rodikliai trukdo pastangoms panaikinti atotrūkį nuo įgūdžių paklausos darbo rinkoje pasitelkiant vykdomas reformas ir iniciatyvas, kuriomis siekiama spręsti šią problemą. Nepaisant didėjančios paklausos, IRT specialistų procentinė dalis, palyginti su visais dirbančiaisiais, yra mažiausia ES – 2,5 %. Be to, bendra suaugusiųjų, turinčių pagrindinius arba aukštesnius nei pagrindinius skaitmeninius įgūdžius, dalis 2025 m. buvo 50,96 %, t. y. 10 procentinių punktų mažesnė už ES vidurkį. Remiantis Komisijos tarnybų atlikta socialinės konvergencijos sistemos antrojo etapo šalių analize, šių uždavinių sprendimas taip pat padėtų remti aukštynkryptę socialinę konvergenciją ([17]);

(41) nuo 2019 m. būsto kainos sparčiai kilo dėl didelės paklausos ir vangios statybų veiklos. Vidaus paklausa padidėjo po COVID-19 pandemijos ir išliko didelė. Užsienio paklausa, kurią paskatino auksinės vizos programa ir investavimo į turizmą galimybės, 2025 m. šiek tiek sumažėjo. Būsto pasiūla yra ribota dėl kelerius metus vangiai vykdytų investicijų į būstą, kurios, palyginti su ES, tebėra nedidelės, nepaisant pastaruoju metu suaktyvėjusios statybų veiklos. Būsto ir nuomos kainų padidėjimas viršijo pajamų augimą, todėl būsto įperkamumas pablogėjo ir tai paveikė didelę gyventojų dalį. Pagal Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą rengiama nacionalinė būsto strategija ir abipusio keitimosi viešąja nuosavybe programa (*Kinoniki Antiparochi*), kad privačiojo sektoriaus plėtotojai būtų skatinami investuoti į įperkamą ir socialinį būstą;

(42) pagal nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą Graikija investavo į perėjimą prie pirmine sveikatos priežiūra grindžiamos sveikatos priežiūros sistemos. Remiantis šiomis pastangomis reikia toliau skatinti galimybes naudotis kokybiškomis ir įperkamomis sveikatos priežiūros paslaugomis ir mažinti gyventojų nurodomus didelius nepatenkintus sveikatos priežiūros poreikius. Tai apima asmeninių gydytojų reformos ir siuntimų sistemos veikimo užtikrinimą ir slaugytojų bei bendrosios praktikos gydytojų trūkumo, taip pat jų geografinio disbalanso, kuris tebėra viena iš pagrindinių problemų, trukdančių naudotis šiomis paslaugomis, problemos sprendimą. Be to, Graikija vis dar praneša apie vieną didžiausių savo lėšomis padengiamų mokėjimų dalių visoje ES. Siekiant padėti spręsti šią problemą, labai svarbu peržiūrėti paciento priemokų už sveikatos priežiūrą mastą ir užtikrinti, kad dantų priežiūros paslaugos būtų apmokamos viešojo sektoriaus lėšomis. Atsižvelgiant į Graikijos investicijas į skaitmeninę sveikatos priežiūros transformaciją, tolesnės pastangos didinti skaitmeninį raštingumą sveikatos srityje padės paspartinti e. sveikatos priemonių ir paslaugų diegimą. Ateityje, siekiant paveikiai plėtoti didelio poveikio politiką, kad būtų sprendžiamos sveikatos priežiūros sistemos problemos, labai svarbu teikti ir naudoti kokybiškus viso sektoriaus duomenis;

([17]) SWD(2026)122 final – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF).

(43) atsižvelgdama į glaudžias euro zonos valstybių narių ekonomikos tarpusavio sąsajas ir jų kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, 2026 m. Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo EGAD planus, imtis veiksmų 2026 m. rekomendacijai dėl euro zonos ekonominės politikos įgyvendinti. Graikijai skirta 1 rekomendacija padeda įgyvendinti pirmą, antrą, trečią ir keturioliktą rekomendacijas dėl euro zonos, 2 rekomendacija padeda įgyvendinti ketvirtą rekomendaciją dėl euro zonos, 3 rekomendacija padeda įgyvendinti septintą, aštuntą ir devintą rekomendacijas dėl euro zonos, 4 rekomendacija padeda įgyvendinti septintą rekomendaciją dėl euro zonos, o 5 rekomendacija padeda įgyvendinti penktą rekomendaciją dėl euro zonos;

(44) atsižvelgdama į itin svarbų žmogiškojo kapitalo vaidmenį didinant Sąjungos konkurencingumą ir strateginį savarankiškumą, 2026 m. Taryba rekomendavo valstybėms narėms imtis veiksmų, siekiant skubiai reaguoti į su žmogiškuoju kapitalu susijusius įgūdžių, švietimo ir mokymo sričių struktūrinius iššūkius, trukdančius konkurencingumui. Graikijai skirtos 2026 m. rekomendacijos gali padėti įgyvendinti Tarybos rekomendaciją dėl žmogiškojo kapitalo Sąjungoje,

REKOMENDUOJA Graikijai 2026 ir 2027 m. imtis šių veiksmų:

1. toliau laikytis 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomenduoto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ir kartu pasinaudoti galimybe pagal Tarybos aktyvuotą nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą. Didinti bendras gynybos bei saugumo išlaidas ir stiprinti parengtį, kartu užtikrinant skolos tvarumą ir išlaidų efektyvumą, taip pat laipsniškai pritaikyti biudžetą, kad būtų išlaikytos struktūriškai didesnės gynybos išlaidos. Užtikrinti, kad priemonės, kurių imamasi siekiant sušvelninti energijos kainų kilimo dėl krizės poveikį, būtų laikinos, kad jomis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ar reaguoti į energijai imlių įmonių poreikius ir kad jos išsaugotų paskatas taupyti energiją, o jų fiskaliniai kaštai būtų suderinti su įsipareigojimais pagal ES fiskalinę sistemą. Toliau dėti pastangas gerinti mokestinių prievolių vykdymą, be kita ko, tęsti muitinės ir mokesčių patikrinimų centralizavimą ir skaitmenizavimą, taip pat didinti mokesčių sistemos skaidrumą vertinant ir racionalizuojant mokesčių išlaidas. Toliau gerinti viešojo administravimo veiksmingumą ir efektyvumą visapusiškai įgyvendinant daugiapakopio valdymo sistemą. Toliau mažinti bankų ir kredito administratorių turimų neveiksnių paskolų kiekį spartinant su likvidavimu susijusius teismo procesus;

2. užtikrinti pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę įgyvendinamų reformų ir investicijų tęstinumą. Išlaikyti įgyvendinimo pagreitį sanglaudos politikos programose, remiantis, kai tikslinga, išteklių perskirstymu strateginiams prioritetams ir lankstumo galimybėmis, dėl kurių susitarta sanglaudos politikos sistemos laikotarpio vidurio peržiūros kontekste;

3. supaprastinti reglamentavimą, racionalizuoti ir skaitmenizuoti administracinius procesus. Baigti kurti aplinkosaugos licencijų ir koncesijos sutarčių dėl jūros kranto reglamentavimo sistemas. Pašalinti dideles specialistų paslaugų teikimo ir naujų įmonių steigimo kliūtis. Gerinti nacionalinės mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų sistemos valdymą mažinant mokslinių tyrimų politikos valdymo ir finansavimo fragmentaciją. Palengvinti galimybes startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms gauti finansavimą, be kita ko, plėtojant vietos privatųjį akcinį kapitalą ir rizikos kapitalą. Skatinti įmonių, visų pirma MVĮ, skaitmenizaciją. Toliau dėti pastangas siekiant supaprastinti teismo procesus ir sutrumpinti jų trukmę paspartinant civilines ir viešųjų pirkimų procedūras. Užbaigti miestų planavimo reformą įsigaliojus miestų planams, apimantiems visą teritoriją;

4. skatinti įperkamą elektros energiją plėtojant lankstumo sprendimus, užbaigiant salų tinklų sujungimą ir gerinant skirstomojo tinklo kokybę ir pajėgumus, taip pat toliau plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą, be kita ko pasitelkiant jūros vėjo energijos pajėgumus. Perkalibruoti energijos mokesčius siekiant skatinti elektrifikavimą ir imtis konkrečių veiksmų siekiant laipsniškai panaikinti subsidijas iškastiniam kurui, visų pirma pramonės sektoriuje. Spartinti transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, užbaigti autobusų transporto reformą, taip pat išplėsti ir modernizuoti nacionalinę geležinkelių sistemą, įskaitant Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos diegimą. Didinti atsparumą klimato kaitai užtikrinant pagrindinės infrastruktūros atsparumo klimato kaitai didinimą ir imtis veiksmų privačiojo draudimo nuo su gaivalinėmis nelaimėmis susijusios žalos aprėpčiai didinti, be kita ko, priimti nacionalinę strategiją. Gerinti vandens išteklių valdymą ir infrastruktūrą. Atnaujinti atliekų tvarkymo planus ir pagerinti kietųjų atliekų tvarkymą, be kita ko, regioniniu lygmeniu ir salose;

5. didinti moterų, jaunimo ir pažeidžiamų grupių asmenų užimtumo lygį ir gerinti darbo vietų kokybę skatinant pastangas užtikrinti lanksčias darbo sąlygas ir plečiant formalųjį ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą bei ilgalaikę priežiūrą. Gerinti švietimo rezultatus plečiant mokytojų rengimą bei vertinimą ir didinant mokyklų savarankiškumą. Dar labiau supaprastinti socialinių išmokų mokėjimo procesus ir gerinti galimybes naudotis paslaugomis. Didinti įperkamo ir socialinio būsto pasiūlą, be kita ko, priėmus naują statybos kodeksą. Skatinti kokybiškų ir įperkamų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą stiprinant pirminę sveikatos priežiūrą, sprendžiant slaugytojų ir gydytojų trūkumo ir geografinio disbalanso problemas ir mažinant mokėjimų savo lėšomis dalį.

Priimta Briuselyje 2026 m. liepos 10 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

S. HARRIS